

In deze reeks blikken schrijvers vooruit op het grootste aller mysteries: de dood. Zien ze hun eigen sterfscène al voor zich? Vertrekken ze met de pen in de vuist?

HET EINDE

DEZE WEEK: **K. SCHIPPERS**

De Nederlandse dichter en prozaschrijver K. Schippers (81) won in 1996 de P.C. Hooftprijs voor zijn volledige oeuvre en in 2006 de Libris Literatuurprijs voor 'Waar was je nou'.

Tekst

Bang voor dood? Daar ben ik misschien iets te oppervlakkig voor. Ik kom ook uit een familie die de dingen oplost, die niet gaat zitten janken of grienen, maar die iets probeert te doen. Misschien is het daarom dat Hans Faverey me een kaart stuurde toen hij bijna doodging. Hij verbleef op het Franse platteland en schreef naar mij en mijn vrouw Erica: "Lieve mensen, op het land is het idee van de naderende dood wel uit te houden. En misschien komen we nog op een paar schijnbewegingen om hem op andere ideeën te brengen. Graag daarbij de hulp van jullie vernuft, Hans". Nou, ik doe nog steeds mijn best. Voor vrienden moet je toch iets proberen?

Daarom schreef ik in mijn boek *Voor jou* ook over mijn goede vrienden Henk en Gerard (*Marsman en Bron, alias J. Bernlef en G. Brands, met wie Schippers het tijdschrift Barbarber startte, red.*). Het was 2012, ik woonde in Brussel en ze werden ziek. Je denkt altijd: het duurt nog wel even. Nou, dat was in dit geval dus niet zo. In één en dezelfde maand verdwenen ze allebei.

'Zo kruipt de dood in ieders leven. Omdat je niet alleen, maar met anderen samenleeft, worden er voortdurend stukken uit je bestaan getrokken. Ik ben tachtig. Veel van mijn vrienden zijn er al niet meer. Ik mis ze natuurlijk, daarin ben ik niet anders dan andere mensen. Het verschil is: ik kan er iets mee, ik geef er een vorm aan.'

'Zo slopen Henk en Gerard in *Voor jou*. Ze kwamen rondneuzen in mijn kamer in Brussel en namen het verhaal over. Wat heeft-ie nou weer geschreven? Nou nou, de wijn is ook al half op. Dat hadden ze ontzettend leuk gevonden. Op het eind van het boek laat ik ze in een luchtballon stappen, want ik had het gevoel dat ik ze een ontsnapingsmogelijkheid moest bieden, een kans om aan de dood te ontkomen. Als schrijver kan ik veel doen om mensen die er niet meer zijn toch op de een of andere manier aanwezig te laten zijn, om een soort onbestemd tussengebied op te roepen waarin vreemd genoeg nog leven zit. Daarom zeg ik ook nooit dat iemand dood is, maar dat hij verdwenen is. Dood is me een te clichématig woord, waarmee je eigenlijk ieders deur dichtslaat.'

'Ik had mezelf ook in die luchtballon geschreven, waarop Erica zei: "Goddomme zeg, nu ga je er nog om

© JeRoen Murré

'Ik heb me in minder goede periodes in mijn leven altijd getroost met de gedachte dat ze me mijn werk nooit kunnen afnemen'

echt meegemaakt en ik vond het een geweldig gezicht. Zelfs het einde mag niet van humor gespeend blijven.'

'Gerard vond het allerlaatste bijna te ordinair, te banaal. Hij zei altijd: "Daar doen wij niet aan, hoor". Dan zei ik: "Nee, we kijken wel uit". Het gaat natuurlijk met vallen en opstaan. Ik struikel geregeld over het gemis. Maar ik heb me in minder goede periodes in mijn leven altijd getroost met de gedachte dat ze me mijn werk nooit kunnen afnemen. Dat kan eigenlijk nooit doodgaan.'

'In mijn nieuwe gedicht "De parasol" vraag ik nog een toegift: "Mocht ik/ verdwijnen,/ geef me daarna/ dan nog wat tijd,/ hoe kan ik er anders over berichten". Dat zou ik erg onrechtvaardig vinden: moeten vertrekken zonder dat ik de kans heb gekregen iets te zeggen over die grote truc. Want "waarom/ moet je na/ de begoocheling/ stil zijn, kun je/ de truc van het een naar/ het ander niet/ verklappen of is dit/ het, komt het uit/ een verstopte stilte"'

Opgetekend door Katrien Steyaert